

T.C. HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
VERGİ DENETİM KURULU BAŞKANLIĞI

VDK DENETİM POLİTİKALARI SAHTE BELGE İLE MÜCADELEDE YENİ DÖNEM

Muhsin ATCI
VERGİ DENETİM KURULU BAŞKANI

İSTANBUL-2025/EKİM

İçerik

■ Durum Tespiti

- ✓ Türkiye’de vergi ahlakı
- ✓ Kayıt dışı ekonomi ve vergi gelirleri/GSYİH oranları
- ✓ Sahte belge düzenleme ve kullanma sorunu

■ Çözüm Stratejileri

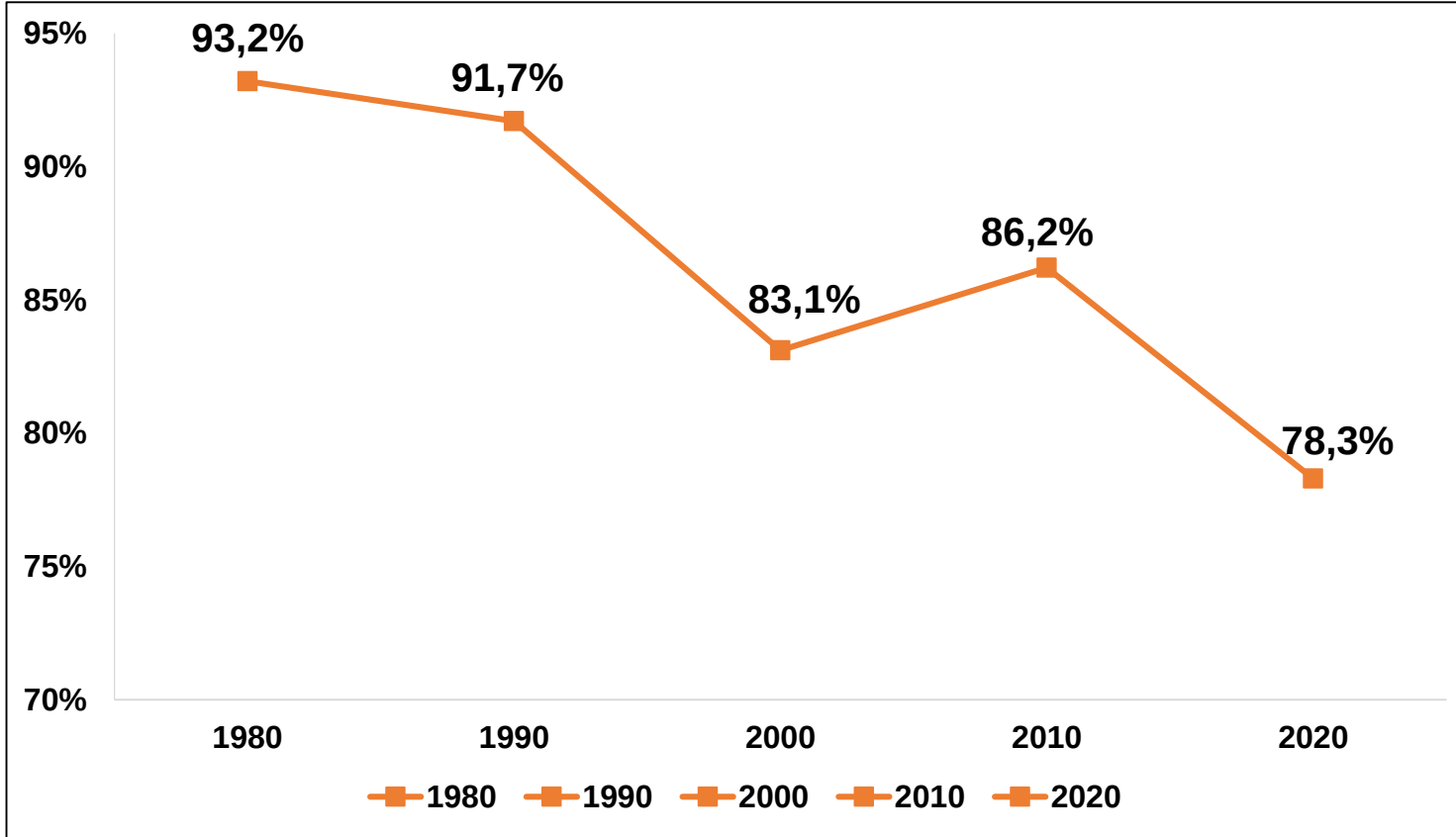
- ✓ Denetim politikalarının kaynağı: Gönüllü uyum piramidi
- ✓ Sahte belge ile mücadelede yeni dönem

■ Aksiyonlar

- ✓ Denetim faaliyetlerinde kullanılan araçlar
- ✓ Sahte belge ile mücadele adımları

Türkiye’de Vergi Ahlakı (1980-2020)

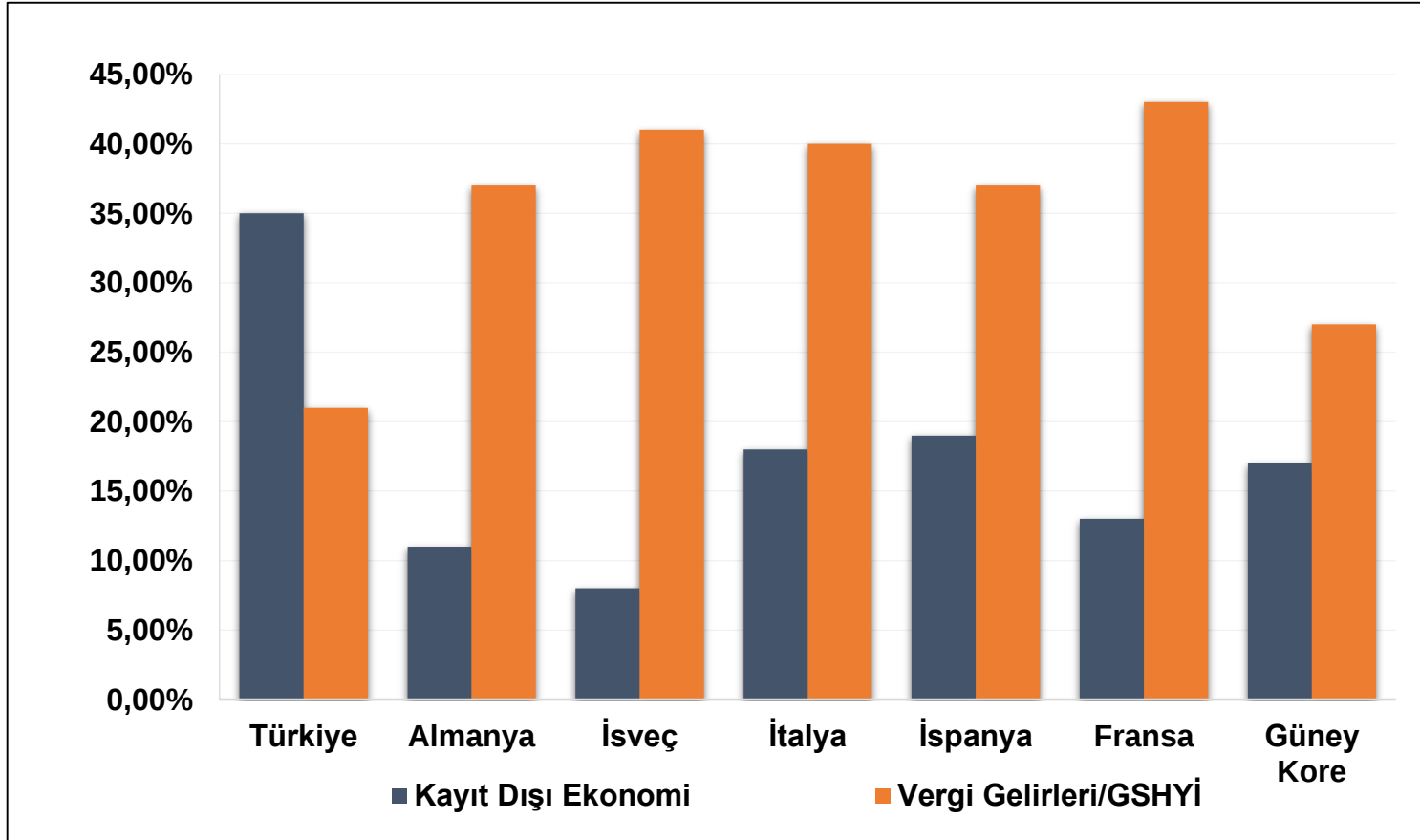

Dünya Değerler Araştırması Verileri (Yaklaşık)

- Türkiye’de 1980 yılında vergi kaçırmayı her zaman yanlış bulanların oranı %93,2 iken 2020 yılı itibarıyla bu oran **%78,3’e gerilemiştir**.
- Son 40 yılda vergi ahlakı düzeyinde yaklaşık **%15’lik bir düşüş** yaşanmıştır. Bu, toplumun vergi ödeme konusundaki içsel motivasyonunun zayıfladığını göstermektedir.
- Özellikle genç nesillerde vergi kaçırmanın “bazen kabul edilebilir” olduğu yönündeki tutum artış göstermiş olup bu da vergi uyumunda uzun vadeli riskler oluşturmaktadır.

Kayıt Dışı Ekonomi ve Vergi Gelirleri/GSYİH Oranları

- Türkiye’de kayıt dışı ekonomi oranının yaklaşık **%30-35** seviyelerinde olduğu tahmin edilmektedir. Seçili ülkeler arasında en yüksek seviyededir.
- Türkiye’de vergi gelirlerinin GSYİH’a oranı ise **%16,8** seviyelerindedir. OECD ülkelerinin ortalaması ise yaklaşık **%34**’tür.

Sahte Belge Düzenleme ve Kullanma Sorunu

1

Kronik bir vaka haline gelmesi

Mali kanser durumu

2

Ekonomik güvenliğe tehdit oluşturmaları

Piyasa işleyişini bozması ve kamuyu zarara uğratması

3

Dijital dönüşüme rağmen yüksek seyir

Kayıt dışı ekonominin en önemli besleyicisi olması

4

Organize suç örgütlerinin en önemli aracı

Kara para aklama

5

Tabela şirket artışları

Gerçek faillerin tespiti

6

Haksız rekabet

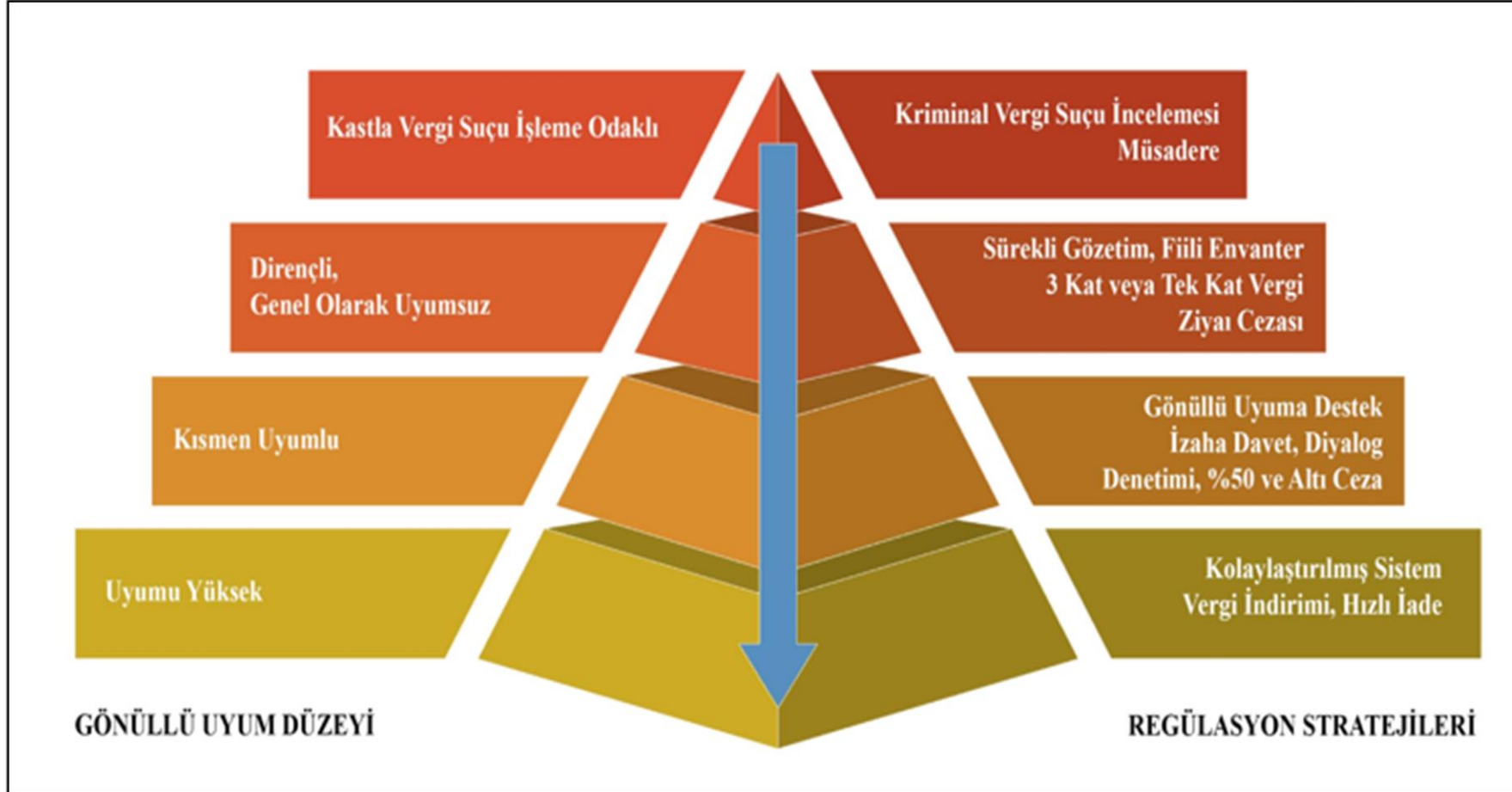
Dürüst mükelleflerin sahte belge kaynaklı mağduriyeti

T.C. HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI

VERGİ DENETİM KURULU BAŞKANLIĞI

Denetim Politikalarının Kaynağı : Gönüllü Uyum Piramidi

Denetim Politikaları-I

1

Kayıt dışı ekonomiyle mücadele, haksız rekabetin önlenmesi ve gönüllü uyumun artırılması

2

«Ölü At Teorisi» ve mükellef davranışlarının anlaşılması; farklı uyum seviyelerine göre farklı denetim teknikleri ve müeyyideler uygulanması

3

Denetim faaliyetlerinin etkin şekilde planlanması ve araçların çeşitlendirilmesi; vergi incelemesi, izaha davet, teftiş (beyanname revizyonu), gözetim ve uyum programları

4

Dışsalılık etkisi; temas edilen mükellef sayısının artırılması, ilgili sektörlerin regüle edilmesi

5

Sektörel saha denetimleri ve sürekli gözetim

6

Denetim gücünün veriye dayalı konumlandırılması sektörlere özgü risk masaları ve yerel analiz birimleri

7

İllerin ekonomik yapısının ve sektör yoğunluğunun analizi; her mükellef veya konu yerine sistem içerisinde uyumsuzluk veren mükelleflerin tespiti

8

Davranışsal yaklaşım politikaları; denetime tabi tutulan mükelleflerdeki davranış değişikliklerinin izlenmesi

9

Rehberlik; riskli durumların erkenden haberdar edilmesi ve gönüllü uyum seviyesinin artırılması

10

Dijital dönüşüm; elektronik uygulamalar geliştirilmesi ve kapasite artışının sağlanması

«Kadife eldiven içinde demir yumruk»

Sahte Belge Kullanmanın Başlıca Nedenleri

1

Vergi matrahlarını aşındırmak, emanet edilen katma değer vergisini hazineden kaçırmak, haksız iade almak

2

Haksız para çıkışlarına/girişlerine zemin sağlamak, kara para aklamak

3

Stok dengesini sağlamak, kayıt dışı alışları giydirmek, bilanço makyajlamak

4

Kayıt dışı maliyet, gider ve ödemeleri kayıt altına almak

5

Bilmeden sahte belge kullanma durumları

Denetim Politikaları-II /Sahte Belge ile Mücadele

1

Arz ve talep edenler ile aracılar kapsamında üçlü değerlendirmeye tabi tutulması,kök neden analizi

2

Suç soruşturması; klasik vergi incelemesi yetkilerinin ötesine geçilmesi ve koruma tedbirlerine başvurulması

3

Kuruluş gözetimli analiz; ilk mükellefiyet tesisinden itibaren tüm alış-satış işlemlerinin anlık takibi, fiili tespit ve bilgi isteme

4

Kısmen veya tamamen sahte belge düzenleme ayrımının yapılması; vergi tekniği raporlarının kalitesi ve gerçekten mal alan mükelleflerin korunması

5

Rapor otomasyon; Vergi Usul Kanunu madde 160/a kapsamındaki faal olmayan, defter-belge ibraz etmeyen mükelleflerin iş süreçlerinin -21- günde tamamlanması

6

Sahte belge kullanma maliyetinin artırılması; talep zincirinin kesilerek üretime son verilmesi

7

18.04.2025 tarihli Genelge

Sahte belge kullanma kriterlerinin belirlenmesi; kast unsurunun ortaya konularak «bilerek» ayrımının yapılması ve vergi suçu kapsamında işlem tesis edilmesi

8

Teminat ve ihtiyati haciz; kamu alacağının tahsilini riske atan belli kriterlere sahip mükelleflerden teminat istenmesi

9

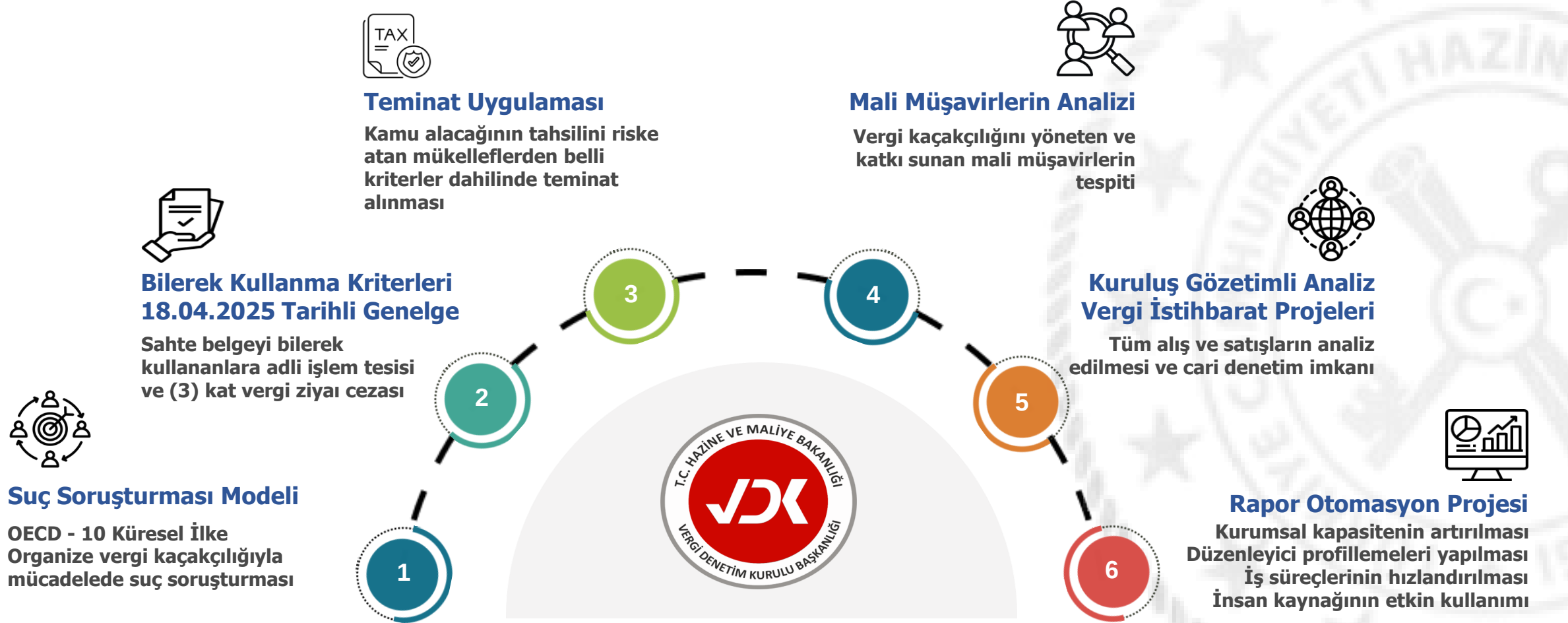
Suçtan elde edilen gelirlerin aklanması; banka hesap hareketlerinin detaylı kontrolü ve MASAK bildirimi

10

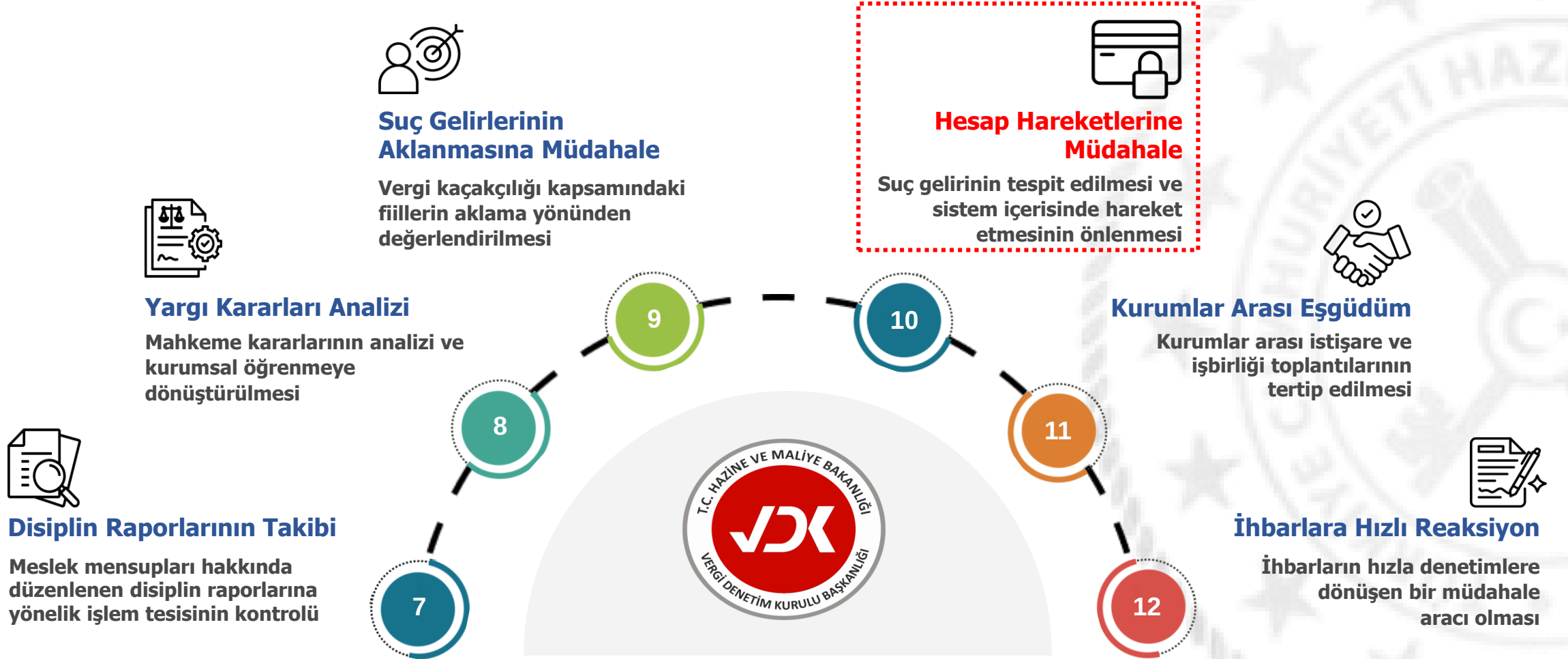
Sahte belge organizasyonlarını yöneten ve kontrol eden araçların analizi; mali müşavirler haritası

Sahte Belge ile Mücadele Adımları

Sahte Belge ile Mücadele Adımları

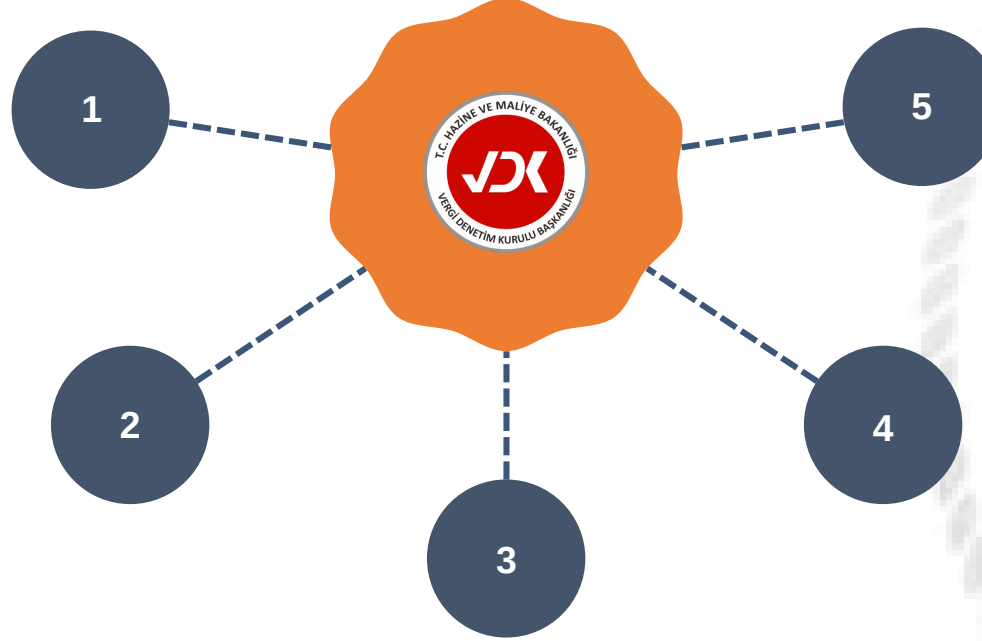

«Devlet tuzak kurmaz; müeyyide olmadan ahlak oluşmaz.»

Vergi Kaçakçılığı Soruşturması (Taslak Vergi Usul Kanunu Md. 140/A)

OECD'nin Vergi Kaçakçılığı ile
Mücadelede 10 Küresel İlkesi

Klasik vergi incelemesinin ötesine
geçen ve organize yapılarla etkin
mücadeleyi amaçlayan model

Gerçek faillerin tespiti
Ağırlaştırılmış ceza

CMK kapsamında kullanılabilecek
araçlarla donatılmış yapı
(Koruma tedbirleri)

Vergi suçları için uygun ve
yeterli soruşturma yetkisi

Uygulanması Önerilen Koruyucu Önlemler

1

Akredite tedarikçi listesi oluşturulmalı

2

Birimler arası çapraz kontrol sağlanmalı
Satın alma prosedürleri yazılı hale getirilmeli

3

İç denetim birimi kurulmalı ve belirli prosedürler
üzerinden örnekleme denetimler yapılmalı

4

Üretici veya ithalatçıdan doğrudan temin tercih
edilmeli

5

Tedarikçinin geçmiş faaliyetleri sorgulanmalı
Tedarikçi yerinde ziyaret edilerek kontrol edilmeli

6

Tüm personel sahte belge riski hakkında eğitilmeli

7

Fatura teyidi yapılmadan ödeme başlatılmamalı
Ödemeler satıcının banka hesabına yapılmalı
Hamiline çek/nakit gibi yöntemlerden kaçınılmalı

8

Fatura düzenleyen ile mal/hizmet sağlayan aynı mı
kontrol edilmeli

9

Sevk irsaliyesi, taşıma belgesi ve PTS/GPS kayıtları
saklanmalı

10

Kantar fişi, kalite tutanakları ve depo giriş belgeleri
arşivlenmeli

T.C. HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
VERGİ DENETİM KURULU BAŞKANLIĞI

Vatandaşı, hazineye karşı mükellefiyetinin en mühim vazifesi olduğunu anlatmak için yorulmamak lazımdır.

Teşekkür Ederim.

İSTANBUL-2025/EKİM